

Тарас ЖЕПЛІНСЬКИЙ

Люди, які мали можливість побувати в інших країнах, особливо європейських, повертаючись додому, найбільше наголошують на одному з найсильніших вражень: «Там дуже чисто!». Не дивно, що чистота європейських міст справляє величезне враження на українця, адже у своєму рідному селі чи місті він про таке може тільки мріяти. Але чому так? Невже там, за межами нашої Батьківщини, живуть люди, котрі створені іншим богом, чи з іншими моральними законами? Мабуть, ні. Як ми, так і вони, маємо єдиного Творця, користуємося тими ж моральними законами, однаково не відмовилися б жити у чистоті, але чому ж там чистіше? Або ж поставимо запитання по-іншому: чому у нас так брудно? Відповідь очевидна: причиною забруднення навколишнього середовища є відсутність елементарної культури поведінки та безвідповідальність у своїх діях. Часто спостерігаємо це в найнеочікуваніший спосіб – з болем доводиться споглядати, як молода мама, тримаючи за руку маленьку дитину, дозволяє собі викинути на асфальт використану серветку; «солідний» чоловік, прочитавши рекламку, кине її собі просто під ноги... Таких прикладів, на жаль, можна наводити ще багато. Але кажемо собі: «Це їхній гріх». А як поводить себе кожний із нас? Через свою недбалість, ми самі стаємо причиною своєї загибелі. Папірець за папірцем нагромаджуються цілі гори сміття, які, на жаль, вже традиційно займають своє звичне місце десь у передмісті чи на окраїні села, що приводить до забруднення ґрунтів, повітря, поверхневих, а з ними і підземних вод. А такі гори відходів приведуть до того, що Україна у них просто потоне, як колись Атлантида, і про неї знатимуть лише з історії, а нагадуватиме про неї один величезний смітник на колишніх її теренах...

Багатьом людям не байдуже, як виглядає їхнє приміщення. Хочеться, щоб у ньому було якнайчистіше. Прибираємо його з дня на день, підтримуємо чистоту. Але ж хіба природа не є нашим домом? Святе Письмо пише, що Господь спочатку створив всі умови для життя, а вже потім людину. Умовно кажучи, збудував спершу приміщення, де людина могла б жити, а вже потім поселив туди жителя. Природа – це шедевр, який має свого Творця. Руйнуючи її, ми руйнуємо ікону Творця і тим виявляємо нелюбов до Нього, а зі Святого Письма знаємо, що основою всіх заповідей є заповідь любові до Бога та людей. Отже, завдаючи шкоди Божому творінню, ми топчемо стежку до загибелі і собі, і своїм ближнім.

А ближні наші? Часто буває, що, при можливості, ми їдемо відпочивати. Є куди поїхати, вибір великий: річка, озеро, ліс, галявина тощо. Але що ми залишаємо за собою після відпочинку? Чи чистоту і порядок? Мабуть, не завжди. Переважно, приїхавши на це місце після нас, наші ближні побачать там вияв нашого безкультур'я: захарашену природу, розкидане сміття, поломані гілки дерев тощо. Не завжди ми думаємо про те, що після нас ще хтось захоче подихати свіжим повітрям Карпат чи покупатись у річці. Отож, забруднюючи природу, ми порушуємо дві головні заповіді любові: і до ближніх, які мають таке ж право насолоджуватись світом, і до Бога, Котрий цей світ створив.

Чим хворіє наша атмосфера?

Можна дуже багато говорити про забруднення атмосфери, починаючи із забруднення

повітря автотранспортом і закінчуючи шкідливістю підприємств та їхніми викидами отруйних газів в атмосферу. Але навряд чи це зацікавить звичайного українця, котрий не має автомобіля, ніколи не був на підприємстві і жодного стосунку до цього не має. Тому давайте звернемо нашу увагу на такий вид забруднення, про який ми, можливо, і не здогадуємось, але коли приходить осінь, то неодноразово з ним зустрічаємось. Мова йде про спалювання опалого листя та сухої трави на полях. Як тільки приходить осінь, повітря в містах (а особливо в селах) перетворюється із ароматного і життєдайного в отруйне та небезпечне. Що ж сталось? Звідки стільки диму і неприємного запаху? Поглянувши навколо, побачимо, як димлять великі території землі у передмісті чи за селом, або ж сади, де спалюється опале листя. Це звична для всіх справа, але скільки ж шкоди вона з собою несе, – знають не всі.

При згорянні рослинних решток у повітря вивільняються такі шкідливі для людини та її довкілля сполуки, як окиси азоту, чадний газ, важкі метали та ціла низка інших канцерогенних сполук. Окрім того, на присадибних ділянках рослини часто обробляють пестицидами, які при згорянні вивільняються у повітря.

Однак ці забруднення несуть шкоду не тільки для людини, але і для довкілля.

Спалювання рослинних решток зменшує родючість ґрунту, виснажує його, що призводить до зменшення врожайності. Попри те, вогонь із стерні чи соломи часто призводить до степових і лісових пожеж, тому вчені радять замість того, щоб спалювати рослинні рештки, їх компостувати. Відтак, ми описали лише один із видів забруднення атмосфери, але таких видів ще дуже багато, а ми навіть не здогадуємось, коли й самі це робимо. Забруднення атмосфери – проблема глобальна і починати вирішувати її слід із себе, а точніше – із приміщення, в якому ми проводимо приблизно 80% свого часу. Забруднення повітря у квартирі є головним ризиком для здоров'я людини. За рік у квартирі середнього розміру утворюється близько 20 кг пилу, який є причиною і способом пересування бактерій. Як відомо, 80% усіх хворіб передаються повітряно-капельним шляхом. За даними вчених, повітря у приміщеннях в 4-6 разів брудніше і у 8-10 разів токсичніше, ніж на вулиці. У ньому (повітрі) містяться як природні алергени (особливо небезпечні продукти життєдіяльності кліщів і тварин), так і хімічні елементи (тютюновий дим і 3600 хімічних речовин із нього). Також шкідливими для атмосфери і здоров'я людини є електричні прилади, особливо монітори телевізорів і дисплеї комп'ютерів. Якщо ми будемо господарями у своєму домі, тоді зможемо тримати чистоту і у великому домі – навколишньому середовищі. Недарма в народі кажуть, що усе на світі починається з малого, і дбання про чистоту та порядок також.

Вода – жива, а ми її вбиваємо

Вода – це джерело життя, яке поступово стає одним із найдефіцитніших ресурсів.

Глобальною екологічною проблемою сучасності є виснаження та забруднення водних ресурсів. Вода після її використання скидається у водойми, переважно без належного очищення.

Отже, що є головним забруднювачем вод? Звичайно, що промислові виробництва, але сьогодні не про це. У своїх квартирах кожний із нас долучається до забруднення гідросфери. Як саме? Побутові стічні води є найвідомішим джерелом забруднення води. Отже, чим більше води ми використовуємо, тим більше її ж і забруднюємо. У розчиненому вигляді в стічних водах присутні мило, синтетичні пральні порошки, дезинфікуючі засоби, відбілювачі та інші речовини побутової хімії. З житлового будинку з водою викидається паперове сміття, рештки рослинної і тваринної їжі...

Як ми можемо спричинитись до зменшення забруднення води? Дуже просто: обмеживши її використання. Вистачить бути трохи уважнішим і не користуватися зайвою водою. Наприклад, якщо без потреби з крану капає вода (10 крапель за хвилину), за місяць з нього накапає 170 л, а за рік – понад 2000 л. Витрати води і теплової енергії на ванну в 3-4 рази перевищують витрати на душ. Тому душ замість ванни – це девіз для тих, хто економить та дбає про довкілля. Але у всьому головне второпність, яка нічого не коштує, але береже довкілля. Наприклад, під час чищення зубів, гоління багато води стікає в стоки. Як цьому зарадити? Дуже просто – закриваючи кран. Подібні поради щодо збереження води можна знайти і на сайті «Бюро УГКЦ з питань екології» . Узагальнюючи: дім – фільтр, який забруднює воду. Тому, чим менше води ми використовуємо без потреби, тим менше шкоди.

Чи надовго ще наш ґрунт залишиться родючим?

Забруднення ґрунтів є наслідком усіх попередніх забруднень. А саме: забруднення повітря є причиною забруднення води (особливо через дощ); вода, своєю чергою, (чи то дощ, чи звичайна стічна вода з каналізацій) просочується в ґрунт. А знаючи, якою вона туди просочується, маємо визнати, що вода стає причиною його забруднення. Але не тільки це...

Розглянемо кілька випадків забруднення ґрунтів. Останніми роками на полях сільськогосподарські культури зрошуються різноманітними хімічними препаратами, які, крім свого позитивного боку – покращення врожайності, дуже впливають на родючість ґрунту, знижуючи її. А це на сьогодні є чи не найважливішою проблемою сучасності. Свій внесок у забруднення ґрунтів роблять і великі підприємства, заводи, фабрики через значну кількість власних відходів часто із дуже шкідливими хімічними речовинами. Наслідками забруднення ґрунтів, окрім зменшення родючості, є погіршення якості плодів земних, що тягне за собою і підвищення хворобливості, а разом з тим і кількість смертельних випадків. «Будь багатий, як земля!» – актуальність цього прислів'я залежить від нашого ставлення до ґрунту, води і повітря.

Висновок

Кожен із нас хоче жити довго і щасливо, але часто ми нічого не стараємось для цього робити, а старання мали б полягати і в уникненні всіх вищеперелічених видів забруднення навколишнього середовища. Щоб виконати ці старання, а разом з тим дотриматись заповіді любові до Бога і ближнього, варто пам'ятати добре відомі усім слова: «Чисто не там, де прибирають, а там де не сміять». Якщо їх дотримаємось, тоді і наша країна стане «прибраною», і кожен європеець із враженням вигукне: «Там дуже чисто!».

Додаток.

«Зелені шини»

Це шини, що, завдяки спеціальній конструкції та складу матеріалу, мають менший спротив руху (наприклад, Michelin Energy).

Тести показали, що в середньому завдяки таким колесам можна економити біля 300 грамів палива на 100 км.

Фахівці підраховали, що якщо б тільки в Європі «перевзути» всі авто в «зелені шини», то щорічно можна було б економити не менше 4,5 мільярда літрів бензину, 1,5 мільярдів дизельного палива та, відповідно, зменшити викиди CO₂ на 15 мільйонів тонн.

Тарас ЖЕПЛІНСЬКИЙ Шануймо повітря, воду, ґрунт: //СЛОВО № 3 (51) 2012, с.10-12